

PRZYCZYNEK DO TERMINOLOGII OWADNICZEJ POLSKIEJ.

przez

D-ra. J a n a S z n a b l a.

Szczupły zastęp naszych przyrodników zajmujących się owadoznawstwem (entomologią) umieszczał swe prace przeważnie w zagranicznych specjalnych pismach, mało kto ogłaszał po polsku już to z braku odpowiedniego organu przyrodniczego, już z braku odpowiedniego zapasu wyrażen terminologicznych polskich powszechnie przyjętych. Pragnąc umieszczać w Pamiętniku FizyjoGRAFICZNYM od czasu do czasu opisy nowych gatunków z działu owadów dwuskrzydłych znalezionych w kraju, zebrałem pewien zapas wyrazów polskich, terminologii ogólnej zwierząt a szczegółowo owadniczej dotyczących (z dzieł polskich anatomicznych, z prac Prof. W a g i, N o w i c k i e g o i i.), porozumiałem się z księdzem dziekanem Grzegorzkiem znanym w nauce dipterologiem polskim z Bochni i wspólnie przyjęliśmy następujące polskie nazwy różnych części ciała owadziego (ze szczególnym względem na owady dwuskrzydłe) w opisach systematycznych niezbędne; niektóre nowe wyrażenia należało utworzyć co też uczyniono z możliwem uwzględnieniem ducha języka i potrzeb nauki, inne jako najodpowiedniejsze lub najbardziej utarte wybrano z pośród już używanych.

Nazwy polskie (proponowane).

Okrywa ciała (*Tegmentum, Tegumentum; Enveloppe*).

I. Głowa (*Caput, Kopf, Tête*).

Czaszka (*Cranium; Calva; Schädel*).

Potylica (*Occiput; Hinterkopf*).

Część podstawowa (*Gula; Jugulum Kirby, pars basalis Straus. Kehle Gurgel; Grundstück*).

Ciemie (*Vertex; Scheitel; Vertex*).

Czoło (*Frons; Stirn v. Stirne; Front*).

Skronie (*Tempora; Schläfen*).

Międzyocze (część czola między oczami) (*Synceput* N i t s c h, Mittelhaupt).

Trójkącik ciemieniowy (*Triangulum verticale*; Scheiteldreieck, Ocellendreieck L o e w).

Trójkącik czołowy (*Triangulum frontale*; Stirndreieck. das vordere Stirndreieck L o e w).

Twarz (*Facies* L o e w; *Epistoma*, *Epistomis* Latreille; *Hypostoma* Meigen, Bouché, *Clypeus* B u r m. *Nasus* K i r b y; Gesicht L o e w, Untergesicht, Kopfschild, Nase, Obermundtheil; Epistôme).

Oblicze (*Facies* B u r m; składa się z Epistoma + Frons + Malae + Genae; Antlitz B u r m) (*Face* Macq. la partie de la tête comprise entre l'epistôme et les antennes).

Lica (*Malae*; Wangen L o e w, B r a u e r. S c h i n e r; Jous).

Jagody (*Genae*; Backen L o e w, B r. S c h i n; według M e i g e n a i i n n y c h: Wangen).

Oczy (*Oculi*; *Oculi compositi*; Augen; Netzaugen; zusammengesetzte Augen).

Obocze (*Orbita*; margo ocularis; Augenrand, Augenhöhlensaum).

Obocze przednie (*Orbita anterior v. facialis*; *Antica oculorum Orbita*, die vordere Orbita v. der vordere Augenrand).

Obocze tylne (*O. posterior v. occipitalis*).

„ **górne** (*O. superior v. frontalis*).

„ **dolne** (*O. inferior v. genalis*).

Brwi (*Supercilia*; Augenbraunen).

Przyoczki (*Ocelli*; *Oculi simplices*; *Stemmata*; die einfachen Augen, Punktaugen, Nebenaugen, Ocelles).

Rzęsy zaoczne (*Ciliae postoculares*).

Szczecinki twarzowe (*Vibrissae*, Knebelborsten des Untergesichts S c h i n e r).

Faworyty (*Barba*; Backenbart).

Broda (*Mystax*; Knebelbart)

Różki (*Antennae*; Fühler, Fühlhörner).

Trzonek różkowy (*Scapus*; *Articulus basalis*; Wurzelglied, Fühlerschaft).

Członki nasadowe różków (*Articuli basales*; Wurzelglieder) (2 pierwsze członki różków, według M e i g e n a 3).

Biczek W r z e ś n i o w s k i, P r ą t e k N o w i c k i (*Flagellum*, Geißel).

Szczecina (różkowa) (*Seta*; Borste).

„ „ **wierzchołkowa** (*Seta apicalis*; die endständige Borste).

„ „ **podwierzchołkowa** (*Seta subapicalis*; die fastends. B.).

„ „ **grzbietowa** (*Seta dorsalis*; die Rückenborste).

„ „ **nasadowa** (*Seta basalis*; die Wurzelständige B.).

Gęba (*Os*; Mund).

Otwór gębowy (*Apertura oris*; Mundöffnung).

Trąbka W a g a, (*Proboscis* B u r m.; Rüssel; Trompe).

Smoczek (*Haustellum*, *Anilia*, F a b r i c i u s, *Punctellum*; der Schöpfrüssel B u r m, Stechrüssel; Suçoir).

Warga górna (*Labrum*; *Vagina haustelli* F a b r., *Valvula* K i r b y, *Seta superior haustelli* Latreille; Oberlippe, Lefze, S c h e i d e; Levre supérieure).

Zuwaczki (*Mandibulae*; *Cultelli Kirby*, *Mandibulae setaceae*, *Setae rostri superiores*, *Setae haustelli Fabr.*, *Latr.* Oberkiefer, Kinnbacken, Messerchen; Soies mandibulaires).

Szczęki (*Maxillae*, *Scalpellae Kirby*, *Maxillae setosae Burm.* *Setae rostri inferiores*; Unterkiefer, Kinnladen, Lanzetten; Soies maxillaires).

Warga dolna (*Labium*; Unterlippe; Lippe; Scheide).

Podbródek (*Mentum*; Kinn).

Ssawka (*Capitulum*; Lippenknopf *Burm.*; Saugflächen *Schiner*, *Lèvres terminales Macq.*).

Język (*Glossarium Burm.*, *Seta haustelli Fabr.*, *Latr.*; Zunge; Stechborste, Langue).

Głaszczki szczękowe (*Palpi maxillares*; Taster, Maxillartaster).

Głaszczki wargowe (u dwuskrzydłych ich niema) (*P. labiales*, Lippentaster).

Szczeciny gbowe (*Setae oris*; Mundborsten). Składają się z *Labrum* + *Hypopharynx*, *Menzier* + *Glossarium* + *Mandibulae* + *Maxillae*).

Ryjek (*Rostrum*; Schnauze *Loew*).

II. Tułów (Thorax; Stethidium; Mittelleib, Brustkasten, Bruststück, Rückenschild).

1. Przedtułowia (*Prothorax*; Vorderbrust, das vordere Bruststück; Halsschild; *Prothorax*, *Corselet*)

a) **Przedplecze** (*Pronotum*; *Collare Kirby*; *Tergum Audoin*; Vorderücken; Halsschild; Halskragen; tak zwane „**guzy barkowe** albo **barki**“ u wielu much. *Calli humerales v. humeri*, Schulterschwielen, Schulterbeulen, Schulternienależą do barku ale są pozostałością przedplecza. *Partie supérieure*, *Collier*).

b) **Przedpiersie** (*Frosternum*; Vorderbrust, *Partie inférieure*; p. sternale; *Sternum antérieur*).

Tchawka pierwsza (*Stigma primum*; *St. prothoracis*, 1-es Luftloch, znajduje się na granicy między przedtułowiem a śródtułowiem).

2. Śródtułowia (*Mesothorax*; Mittelbrust, *Mesothorax*).

a) **Śródplecze** (*Mesonotum*; *Dorsulum* + *Scutellum Kirby*; Mittelrücken; Dorsum; partie dorsale).

Tarczka; klinik *Stronecz*; stanik *Now.*; (*Scutellum*, Schildchen; *Écusson*).

Łopatki (nóg średnich; u muchowatych: **guzy śródplecza** np. u *Tabanus* i t. p.) *Scapulae Burm.*; *Putagium Burm.*; *Tegulae Kirby*; *Calli metanoti*; Schulter, Buckel; *Épaulés*).

Szalki (*Squamae*; *Squama superior et Sq. inferior*; *Tegulae Loew*; *Alulae Kirby*, *Valvae*; Schuppen, Schüppchen; *Cuillerons*).

Tchawka druga (*St. secundum*; 2-es Luftloch; między śródtułowiem a za-tułowiem).

b) **Śródpiersie** (*Mesosternum*; Mittelbrust. Poitrine, Sternum moyen).

3. **Zatulowie** (*Metathorax*; Hinterbrüstring, *Métathorax*).

a) **Zaplecze** (*Metanotum*; Hinterrücken, Dorsum, p. dorsale).

Błaszka boczna górna (*Pleura*; *Ischium primum s. superior* S t r a u s; Seitenstück).

Błaszka boczna dolna (*Parapleura*; *Ischium secundum s. inferior* S t r a u s; Nebensertenstück). Znajdują się z boku tułowia między zapleczem i zapiersiem i u dwuskrzydłych najczęściej są zrosłe w **jedną blaszkę**, do której przymocowana jest dolna część skrzydeł i przeźmianki.

Przeźmianki (*Halteres*; Schwinger, Schwingkölbchen, Balanciers).

Główka przeźmianek (*Capitulum halterum*; Schwingerknopf, Kolbe).

b) **Zapiersie** (*Metasternum*; Hinterbrust, Hinterbrustbein; Sternum postérieur).

Uwaga. U owadów dwuskrzydłych, u których wszystkie składowe części tułowia są z sobą ściśle pozrastane i tylko tu i owdzie szwami odznaczone, różniamy w ogólności:

1) **Plecy** (*Dorsum*, *Tergum*; Rücken, Thoraxrücken, Oberseite des Thorax).

2) **Piersi** (*Sternum*, *Pectus*; Brust).

3) **Boki tułowia** (*Pleurae*; Brustseiten, Seitenflächen) i niekiedy opisujemy oddzielnie niektóre części jak np. *Pronotum* (*Collare*), *Metanotum*, *Scutellum*)

Skrzydła (*Alae*, *Flügel*).

Brzeg ramienny skrzydła (*Margo anterior v. anticus*, *v. externus*; *Margo externus*; Vorderrand, Aussenrand).

Brzeg pachowy (*M. internus*, Innenrand).

Kraniec cz. boczny brzeg poprzeczny (*M. posterior*; *v. posticus*; Hinterrand).

Nasada (*Basis*; Flügelbasis).

Wierzchołek cz. kąt wierzchołkowy (*Apex*; *angulus apicalis v. anterior v. anticus*; Spitze, Flügelspitze).

Kąt tylny (*Angulus posticus*; *A. analis*).

Płatek skrzydłowy (*Lobus al.* Flügellappen).

„ **przysadkowy** (Afterlappen, Afterläppchen).

Powierzchnia skrzydła (*Pagina*; Flügelfläche).

Kolec skrzydłowy (*Setula*; Flügeldorn).

Żyłki skrzydłowe (*Venae*, *Nervi v. Neurae*, *Costae*; Adern, Nerven, Rippen).

Komórki skrzydłowe (*Cellulae* I u r i n e; *Areolae*; Zellen, F e l d e r, Feldchen).

Znamię brzeżne (*Stigma*; *Pterostigma*; Randmal, Flügelmal, Narbe).

Porównawcze zestawienie nazwisk nadanych żyłkom i komórkom skrzydłowym owadów dwuskrzydłych przez znakomitszych autorów (Schinera, van der Wulpa, Winnertza, Macquarta, Meigena i i.).

1 Żyłki podłużne (*Venae longitudinales*; *Längsadern*.)

Żyłka ramienna (*Vena costalis*, *Costa*, *v. marginalis*, *Radius principalis* Jurine; Costalader S c h., Vorderrandader S c h., Randader (*Costa*) W i n n., Randrippe M g., Flügelrippe; Nervure costale M q t., N. marginale M q t.);

Ż. międzystojna (*V. mediastinalis*; Mediastinalader S c h., der obere Zweig der 1 Längsader S c h., Hilfsader, *v. auxiliaris* W i n n.);

Ż. podramienna (*V. subcostalis*; *Subcosta*, *v. submarginalis*; Subcostalader S c h., Ersie Längsader S c h., M g.; Wurzel-lub Unterrandader, *subcosta*, *radius*) W i n n., Nervures médiastines M c q. (ż. międzystojna + podramienna). Deux nervures composant la sousmarginale M c q.

Ż. promieniowa (*V. radialis* W a l k e r, *Radius*; Radialader S c h i n. Zweite Längsader M g.; S c h i n. Nervure marginale).

Ż. łokciowa (*V. cubitalis*; *Cubitus anticus*, Cubitalader S c h i n., Dritte Längsader M g.; S c h i n., Mittlere Querader (część nasadowa ż. łokciowej) W i n n.; Brachialader (gałąź gorna ż. łokciowej) W i n n.; Nervure sousmarginale M c q.; N. marginale (u *Phoridae*) M c q.).

Ż. pleszkowa (*V. discoidalis*, *Cubitus posticus*, *n. externomedius*, *n. praebrachialis* W a l k.; Discoidalader S c h.; Vierte Längsader M g.; S c h i n.; Zweite Längsader (u *Tipulidae*) M g.; Zweite Randader (u *Thoridae*) M g.; Mittelader (*vena media*) W i n n.; Obere Scheibenader lub Scheibenader (najniższa gałąź ż. pleszkowej) W i n n.; Nervure externo-médiaire M c q.).

Ż. tylna (*V. posticalis*, *Cubitus suturalis*, *n. internomedius*, *n. pobrachialis* W a l k.; Posticalader S c h.; Fünfte Längsader M g.; S c h i n.; Dritte Längsader (u *Tipulidae*) M g.; Erste Längsader (u *Phoridae*) M g.; Hinterader (*vena postica*) W i n n.; Achselader (u *Ceratopogon*) W i n n.; Untere Scheibenader (najwyższa gałąź ż. tylnéj) W i n n.; Hinterader (najniższa gałąź ż. tylnéj) W i n n., (Nervure interno-médiaire M c q.).

Ż. kuprowa (*V. analis*; Analader S c h.; Sechste Längsader S c h i n., Achselader (*vena axillaris* u *Mycetophilidae*) W i n n.; (Nervure anale M c q.).

Ż. pachowa (*V. axillaris*; Axillarader S c h i n.; Achselader S c h i n.; Siebente Längsader S c h i n.; Afterader (*vena spuria*) W i n n.; Nervure axillaire M c q., N. fausse M c q.).

Nibyżyłka (*V. spuria*; die falsche Längsader).

2. Żyłki poprzeczne czyli Szczelbliki (*V. transversales*, *Queradern*).

Szczelblik szczytowy (*Vena transversa apicalis*; Spitzenquerader S c h. (u *Muscilidae*) M g.; (Spitsquerader S c h i n.).

S. nasadowy (*V. transversa radicalis*; *n. humeralis* W a l k.; Wurzelquerader S c h i n., W i n n.; Oberast der Hilfsader (u *Mycetophilidae* W i n n.).

S. środkowy (*V. transversa media*; Querader S c h i n., Gewöhnliche Querader S c h i n., Middle oder kleine Querader $\frac{2}{3}$ Mg.; Ellbogenader (*vena cubitalis* u *Mycetophilidae*) W i n n.; Rücklaufende Ader u *Ceratopogon* W i n n. (Première nervure transverse Mcq.).

S. tylny (*V. transversa posticalis*; Hintere Querader S c h., Hintere oder gewöhnliche Querader Mg; Deuxième nervure transverse Mcq.).

S. pleszkowy (*V. transversa discoidalis*.).

3. Komórki skrzydłowe (*Cellulae* Jurinc, *Zellen*).

Komórka ramienna (*C. costalis*; *Rand-albo Costaal-cel* v. d. W u l p.; *Mediastinalzelle* S c h i n., *Cellule costale* Mcq.).

K. międzystojna (*C. mediastinalis*; *Mediastinaal-cel* v. d. W u l p.; *Cellule médiastine* Mcq.; *Rand-albo Costalzel* albo *Randmahlzelle* S c h i n.).

U w a g a. *Cellula costalis*—*Cellula mediastinalis* w połączeniu zowią także *Vorderrandzelle* S c h i n., *Randzelle* (*C. marginalis*) W i n n., *Cellule costale* Mcq., *Randzelle* lub *Randfeld* Mg.

K. podstawowa (*C. humeralis* W a l k., *C. basalis prima*; *Wurzelzelle* S c h i n., *erste Wurzelzelle* L o e w.).

K. podramienna (*C. subcostalis*; *Subcostalzel* S c h i n., *Randzelle* S c h i n., *Unterrandzelle* W i n n. (u *Ceratopogon*); (*Cellules marginales* Mcq.).

K. łokciowa (*C. cubitalis*; *Cubitalzelle* S c h i n.; W i n n.; *Unterrandzelle* S c h i n.; *Cellule sousmarginale* Mcq.).

K. tylna pierwsza (*C. posterior prima* Mcq.; *c. subapicalis* W a l k.; *Erste Hinterrandzelle* S c h i n., *Obere Scheibenzelle* (u *Mycetophilidae*) W i n n.; *Hintere Cubitalzelle* (u *Ceratopogon*) W i n n.; *Cellules postérieures* (1a, 2a, 3a i 4a Mcq.).

K. tylna druga (*C. posterior 2*; *Zweite Hinterrandzelle*, S c h i n., *Mittlere Scheibenzelle* (u *Mycet.*) W i n n. *Obere Scheibenzelle* (u *Cerat.*) W i n n.; *Cellules postérieures* Mcq.).

K. tylna trzecia (*C. posterior 3*; *Dritte Hinterrandzelle* S c h i n.; *Untere Scheibenzelle* W i n n., *Cellules postérieures* Mcq.).

K. tylna czwarta (*C. posterior 4*; *Vierte Hinterrandzelle* S c h i n.; *Hinterzelle* albo *Hintere Achselzelle* W i n n., *Cellules postérieures* Mcq.).

K. nasadowa przednia (*C. radicalis superior*; *Vordere Basalzel* S c h i n.; *erste Basalzel* L o e w., *Schulterzelle* (*C. humeralis*) W i n n. u *Mycetophilidae*, *Vordere Cubitalzelle* W i n n. u *Ceratopogon*, *Cellule discoidale* (u *Syrphidae*) Mcq.; *Cellules basilaires* (k. nasadowa przednia+tylna) Mcq.).

K. nasadowa tylna (*C. radicalis media*; *C. pobrachialis* W a l k.; *Hintere Basalzel* S c h i n.; *zweite Basalzel* L o e w.).

K. kuprowa (*C. analis*; *C. radicalis inferior*; *Analzelle* S c h i n., *dritte Basalzel* L o e w.; *Achselzelle* (*Cell. axillaris*) W i n n.; *Cellule anale* Mcq.).

K. pachowa (*C. axillaris*; *Axillarzelle* S c h i n., *Axillaar-cel* v. d. W.); tylko u *Tipulidów* wyraźnie rezwinięta.

K. płatkowa (*C. spuria* *Lappenzelle*).

K. pleszkowa (*C. discoidalis*; Discoidalzelle S c h i n.; Mittelzelle Meig.; Cellule discoidale Meq.).

Nogi. (*Pedes; die Beine*).

Nogi przednie (*pedes antici*; Vorderbeine).

„ **środkowe** (*p. medii v. intermedii*; Mittelbeine).

„ **tylne** (*p. postici*; Hinterbeine).

Dwie pierwsze pary nóg (*Pedes anteriores*; Vorderste Beine).

„ **tylne** „ „ (*P. posteriores*; Hinterste Beine).

Panewki (*Acetabula*; Gelenkgruben, Gelenkpfannen).

Biodro (*Coxa*; Hüfte, Hüftglied).

Krętarz (*Trochanter*; Schenkelring, Schenkelhöcker).

Udo (*Femur*; Schenkel).

Goleń (cz. piszczel Now.) (*Tibia*; Schiene).

Ostroga (*Calcar*; Sporn).

Ostrogi wierzchołkowe (*Calcaria apicalia v. inferiora*; Endsporne).

„ **środkowe** (*C. intermedia v. superiora*; Mittelsporne).

Kolce wierzchołkowe (*Spicula*; Endstacheln).

Stopa (cz. podym W a g a) (*Tarsus*; Fuss).

Członki stopowe (*Articuli, Phalanges*; Tarsenglieder, Zehenglieder).

Członki stopowe razem wzięte (bez *Metatarsus*) stanowią **palec** (*digitus, dactylus*; Finger; Zehe).

Śródstopie (członek nasadowy stopy) (*Metatarsus*; Fusswurzel, Ferse, Wurzeltarsenglied).

Pazur (*Unguis; unguli*; Kralle, Krallen).

Pazurki (*Unguiculi*; Klauen).

Śród pazurek (*Empodium N i t s c h*; *Pseudonychia B u r m.*; Afterklaue, Streber).

Przyczepki (cz. przyłgi N o w.); (*Pulvilli S c h i n.*, *W u l p*, *Plantulae; Aroliu N i t s c h*. Haftläppchen, Söhlchen, Ballen, Pelotten; Pelottes).

Podeszwa (*Planta*; Fussohle).

Nibynóżki (u liszek) (*Pseudopodii, Pedes spurii*; unechte Füße, Nachschieber).

III. **Odwłok** (**Abdomen; Hinterleib; Ventre**).

Grzbiet odwłoku (*Dorsum abdominis, Tergum*; Hinterleibsrücken, Rückenseite, Oberseite des Rückens).

Grzbiecie (u liszek) (*Dorsale*; Obere Rückengegend).

Brzusze (u liszek) (*Abdominale*; Bauchgend).

Brzuch (*Venter*; Bauch, Bauchfläche, Unterseite).

Pierścienie odwłoku (*Segmenta, Annuli*; Hinterleibseinschnitte, Hinterleibsringe).

- Przeguby** (*Incisuri*; Einschnitte).
- Kuper** (cz. pierścień odbytowy albo kuprowy) (*Segmentum anale*, *Verticillus analis*, *Apex abdominis*; Anus *Schinerii*, Afterring, Afterglied).
- Górny półpierścień kupra** (*Pygidium Meig.*; *Podex Kirby*; Afterdecke; die oberste Lamelle der ♂ Genitalien *Loew.*).
- Dolny półpierścień kupra** (*Hypopygium Kirby*; die untere Afterklappe, die untere Afterschiene, der untere Afterring).
- Odbyt** (*Anus*; After).
- Części płciowe** (*Genitalia*; Geschlechtstheile).
- Części płciowe męzkie** (*G. masculina*; männliche G.).
- Zapładniacz** (Przyrząd płciowy męzki złożony t. j. ze wszystkimi przysadkami i narządami bocznymi) (*Hypopygium Loew.*, *Schiner*, *Wulp.*; *Hypopygium*).
- Przysadki kuprowe zewnętrzne** (*Appendices anales externi*, lub gdy szersze: **Blaszki kuprowe zewnętrzne** (*Lamellae externae*; die äussere Analanhänge, v. Afteranhänge. Äussere Lamellen).
- Przysadki kuprowe wewnętrzne** (*Appendices anales interni*; die innere Analanhänge v. Afteranhänge; lub **Blaszki kuprowe wewnętrzne** (*Lamellae internae*; Innere Lamellen).
- Kleszczyki** (*Forcipes*; Haltzangen), np. u *Macrocera*.
- Przyprącie** (Mittelzipfel, *Loew.*, *Schiner*).
- Prącie** (*Penis*; Ruthe).
- Części płciowe żeńskie** (*G. feminina*; weibliche G.).
- Pochwa** (*Vagina*; Scheide).
- Pokładetko** (*Nowicki*) (*Oviductus*, *Uropygium Linné*; *Terebra*, *Ovipositor*; Legeröhre).
- Część górna pokładetka** (*pars sup. Oviducti*; Oberstück der Legeröhre). Składa się niekiedy z dwu części: **1 część górna pokładetka** (das erste Oberstück der L.). **2 część górna pokładetka** (das zweite Oberstück der L.).
- Część dolna pokładetka** (*pars inf. O.*; Unterstück der Legeröhre).
- Odmiany pokładetka:
- Rurka** (*Tubulus*; die Röhre, Legeröhre) np. u *Musca*.
- Pochwa** (*Vagina*; Legescheide) np. u *Tipula*.
- Świder** (*Terebra Latreille*; Bohrer) np. u *Trypeta*.
- Jajoskładacz** (*Ovipositor*; Eierleger) (część składowa Świdra).
- Pochewki** (*Valvulae*; Scheidenklappen) (część składowa Świdra).
- Uwaga. **Żądło** (*Aculeus*; Stachel) u owadów pszczołowatych jest odmianą Świdra.

-
- Pędrak** (*Larva*; Larve, Larve *Latr.* np. u *Coleoptera*).
- Nibypędrak**. (*Semilarva*; Halb-Larve; Demi-larve *Latr.* np. u *Libellula*, *Ephemera*, *Culex* i t. p.).
- Gąsienica** (*Eruca*; Raupe; Chenille *Latr.*) np. u *Lepidoptera*, *Tenthredo*, *Panorpa*.

Liszka ¹⁾ (*Larvina*; Made; Vermi-larve L a t r.) np. u *Diptera*, *Hymenoptera*.
Powłoka lub **okrywa poczwarcza**. (*Puparium*; Puppenhülle).

Poczwarka zupełna. (*Pupa completa* L i n n. *P. nymphoides*, *subimago*, *pseudimago*, *Nympha*. Vollständige oder complete Puppe) np. u *Aptera*, *Orthoptera*, *Hemiptera*.

Nibypoczwarka. (*Pupa semicompleta* L i n n. *p. subsemicompleta* M a c L e a y. Nympe, Nympha L a m a r k. Demi-nympe L a t r.) np. u *Orthoptera pseudo-neuroptera* jak: *Libellula*, *Ephemera*, u *Culex*, *Corethra* i t. d.

Poczwarka niezupełna (*P. subincompleta* Kirby, *Mumia pseudonympha* L a m.) np. *Phryganea*.

Zamara, J a r o c k i; (*P. incompleta* L i n n.; *Mumia coarctata* L a m. unvollständige Puppe, Nympe L a t r.) np. u *Coleoptera*, *Hymenoptera*, *Diptera orthorapha* (np. *Tipula*, *Tabanus*, etc.); *Pulex*.

Pupka (*Pupa obtecta*, *Chrysalis signata* L a m. *Chrysalis*, L a t t. Bedeckte Puppe, Mumienpuppe); np. u *Lepidoptera*.

Bobówka (*Pupa coarctata* L i n n. *Pupa* L a t r. *Chrysalis dolioloides* L a m. Tonnenpuppe, Tonne, gedrängte Puppe) np. u większości *Muscidae* np. *Oestrus*, *Musca* etc. (*Puparium* u bobówki jest pozostałą okrywą liszkową).

Owad doskonały albo **wykształcony, dojrzały**. (*Imago*, vollkommenes Insect).

Przemiana niezupełna lub **rozwój jednostajny** albo **bezpośredni** lub też **bezprzemienny**, (*Metamorphosis incompleta*, *Ametabolia*, *Hemimetabolia*; unvollkommene Verwandlung, Entwicklung ohne Metamorphose, gleichförmige oder homotypische Entwicklungsweise).

Owady bezprzemienne lub „o przemianach niezupełnych“ (*Ametabola* v. *Hemimetabola*; Insecten mit unvollkommener Verwandlung).

Przemiana zupełna lub **rozwój niejednostajny, różnotypowy; przemiana**, *Metamorphosis*, *Metabolia*, *Metamorphosis completa*; Metamorphose, Verwandlung, ungleichförmige v. heterotypische Entwicklung).

Owady przemienne lub „o przemianach zupełnych“ (*Metabola*; Insecten mit vollkommener Verwandlung).

Nazwy kolorów (barw).

1. *Albus*; *Biały*; *Weiss*; *Blanche*.

Niveus; **Śnieżnobiały**; Schneeweiss; Blanc de neige.

Candidus; **Świetnobiały**, lilijowy; Reinweiss; Blanc pur.

Albus; **Biały**; Weiss; Blanc; *albidus*; **białawy**; weisslich; blanchâtre.

Albescens; **Bielejący**, (jeżeli przez białość prześwieca inny jaki kolor).

Lacteus; **Mleczny**; Milchweiss.

¹⁾ **Liszka**. (*Larva*; Larve w ogólnym znaczeniu).

Poczwarka. (*Pupa*; Puppe; w ogólnym znaczeniu).

Perlanceus, margaritaceus; **Perłowy**; Perlmutterfarbigglänzend.

Argenteus, argentatus; **Srebrzysty** (biały metaliczny z odcieniem błękitnawym); Silberfarbigglänzend; Blanc d'argent, Blanc bleuâtre.

Eburneus; **białość kości słoniowej** (biały wpadający w żółtawy); blanc d'ivoire (ton jaunâtre).

Cretaceus; **Kredowy**; Kreideweiss; blanc jaunâtre.

Canus, incanus; **Siwy, siwawy**; (biały wpadający w szary jak włosy siwe) Greiss, gräulichweiss, weissgrau; blanc argentin.

Canescens; **Zsiwiały**.

Albicans; saturate canus; **Szarawobiały**; Gräulichweiss, Grauweiss; blanc avec un ton gris, Blanc cendré.

Virescenti albus; **Zielonawobiały**; Grünlichweiss.

Rubido-albus. Czerwonawobiały. Röthlichweiss. (*ex albo dilute flavicans; sublutescente albidus; ex lutescente albidus*; **Żółtawobiały**; Weissgelblich; blanc jaunâtre; *ex albido dilutissime subflavescens*; **blado żółtawobiały**; bleich gelblichweiss).

2. *Cinereus; Popielaty; Aschgrau; Gris cendré.*

Cinereus, cinerascens; **Popielaty, słabo popielaty**; Aschgrau, aschgräulich; Gris cendré, Cendré. (czarny z białym gdzie czarny nieco przeważa).

Cinerascens; **Jasno-popielaty**.

Nigro-cinereus; **Czarniawopielaty**; Schwarzgrau; Noir grisâtre.

Glaucocinereus; **Niebieskawo popielaty**; Bläulich aschgrau.

Virescenti-cinereus; **Zielonawo popielaty**; Grünlich aschgrau.

Flavo-cinereus; **Żółto popielaty**; Gelbaschgrau; Cendré jaunâtre.

Griseus, grisescens; **Szary, ciemnoszary, ciemnopielaty, szarawy**; Schwarzlichgrau, gräulich; Gris, Gris obscur, Grisâtre.

Schistaceus, ardesiacus; **Łupkowy**; Schiefergrau.

Coerulescenti-griseus; **Niebieskawo szary**; Bläulichgrau.

Virescenti-griseus; **Zielonawo szary**; Grünlichgrau; Gris verdâtre.

Cervinus; **Czerwonawo szary, cisawy**; Rehgrau, Fahl.

Fumatus, fumosus, fumeus; **Dymiasty**; Rauchgrau; Noir transparent enfumé.

Suffumatus, infuscatus; **Przydymiony** (szarobrunatnawy); Angeraucht.

Ferrens; **Żelazisty**. (metaliczny szary jak polerowane żelazo); Eisengrau.

Murinus; **Myszaty** (żółtawo szary); Mäusegrau, Mausgrau; Gris jaunâtre.

3. *Niger; Czarny; Schwarz; Noire.*

Niger, melas; (*melas* używa się do nazwisk z greckiego wziętych, np. *melanocephala*, **czarnogłowa**); **Czarny** (może być błyszczącym); Schwarz; Noir luisant; Noir pur brillant.

Niger opacus. **Czarny matowy**. Mattschwarz.

Nigricans; **Czarniawy, czerniejący**; Gräulichschwarz, Schwärzlich, geschwärzt; Noirâtre.

Ater, aterrimus; **Mocnoczarny**, najczarniejszy; (zawsze jest matowym); Tiefschwarz; Noir pur mat.

Atrovelutinus; **Aksamitnoczarny**; Sammtschwarz; Noir velouté.

Atrosericeus; **Jedwabistoczarny**; Seidenschwarz; Noir soyeuse.

Anthracinus, carbonarius; **Węglowoczarny**, (niebieskawoczarny, czarny z niebieskim połyskiem); Kohlschwarz, bläulichschwarz; Noir de charbon, noir à reflets bleus; noir bleuâtre.

Ebeninus; **Hebanowoczarny**; Noir d'ébène.

Corvinus, coracinus, chalybeo niger; **Kruczoczarny**, (czarny z fioletowogranatowym metal. połyskiem; przez wielu zwany niewłaściwie „zielonawoczarnym“); Rabenschwarz; Noir violet.

Aeneo-niger; **Czarny brązowy**, **Czarny z zielonawym metalicznym połyskiem**; Grünlichschwarz; Noir bronzé, Vert-noir, Noir verdâtre, Noir à reflets verts, Noir luisant à reflets verts.

Piceus, picinus; **Smolistoczarny**, (czarny z żywicznym połyskiem); Pechschwarz, bräunlichschwarz; Noir de poix, un peu gris verdâtre.

Nigro-fuscus; **Czarnobrunatny**; Schwarzbraun; Noir brun.

Laugubris; **Kary**, żałobny.

4. *Coeruleus*; *Niebieski*; *Blau*; *Bleue*.

Atrocoeruleus; **Granatowy**, (czarnoniebieski, ciemnoniebieski); Schwarzblau, Dunkelblau; Bleu noirâtre, Noir bleuâtre clair.

Atrocyaneus; **Czarniawomodry** (bledszy), **czarniawoindygowy** (ciemniejszy); Dunkles Indigblau; Noir bleuâtre sombre.

Chalybaeus, Chalybeatus; **Niebieskostalowy**, (z połyskiem metalicznym); Stahlblau. Bleu d'acier, bleuâtre.

Atrochalybaeus; **Czarnostalowy**; Stahlschwarz (czarnoniebieski, z połyskiem metalicznym).

Lazureus; **Lazurowy**, (ciemnoniebieski jak lazur miedziany); Lasurblau.

Coeruleus, coeruleus, coelestis; **Niebieski** albo **błękitny**; Blau, Himmelblau, Hellblau; Bleu de mer foncé. a) *dilute coeruleus*, **bladoniebieski**, (jak niebo północne). b) *azureus v. saturate coeruleus*; **żywobłękitny** (jak niebo południowych stref); Himmelblau; Bleu d'azur clair.

Cyaneus; **Modry**; Kornblumenblau; Bleu azuré foncé, gdy ciemniejszy zowie się; *Indigoteus*; **Indygowy**; Indigoblau; Bleu indigo sombre.

Viridi-cyaneus; **Turkusowy**; Turkusblau; Bleu verdâtre, bleu-vert.

Fusco-cyaneus; **Sinoniebieski**, siny; Braunblau.

Violaceus, janthinus; **Fioletowy**; Violblau, Veilchenblau; Violet, Bleu violet un peu pourpré.

Anethystinus, dilute violaceus; **Ametystowy**; Amethystfarben; Azuré violet clair. (od lilowego czerwienisty).

Lilacinus; **Lilowy**, lila.

Sapphirinus, Azureus; **Szafirowy**; Sapphirblau.

Tristis. **Smętoniebieski**, jak kolor kwiatów *Hesperis tristis*.

Pruinus, pruinosis; **Śliwkowy**; Pflaumenblau.

Caesius; **Jerzynowy**, (bladoszarałoniebieski); Graublau, Hechtblau, Laven-
delblau; (gdý ciemniejszy); *saturate caesius*; **lawendowy**.

Smaltinus; **Smaltowy**, (szaroniebieski); Smalteblau.

Glaucus; **Siwoniebieskawy**, (Bladozielony T y z.); Weissblau; Glauque
Vert de mer.

Plumbeus; **Ołowiasty**, (siny z blaskiem metalicznym); Metallisch-blaugrau;
Gris plumbeux.

5. *Viridis*; Zielony; Grün; Verte.

Aeruginosus, aerugineus; **Śniedzisty**; Grynszpanowy Tyz., jasnozielony w któ-
rym przebija przeważnie błękitny); Spanngrün; vert bleuâtre.

Aeneus, aenescens, viridi aeneus; **Spizowy, brązowy** (zielonawożółty meta-
liczny kolor spizu albo starego brązu); Bronzefarben, Erzgrün, Erzfarben; Vert
bronzé, Vert doré, Vert doré obscur.

Marinus, aquamarinus, thalassinus; **Kolor wody morskiej** (blado-niebieskawo-
zielony); Meergrün; Vert de mer.

Seladonius; **Seledynowy** (niebieskawo-zielony); Seladongrün, Merrgrün;
Meigen.

Smaragdinus; **Smaragdowy**; Smaragdgrün; Vert émeraude.

Prasinus; **jabłkowy**, (bladożółtawozielony). Majowy T y z.; Aepfelgrün,
Lauchgrün; Ver bleuâtre (couleur de poireau).

Psittacinus, psittaceus, flavoviridis; **Papuzi**; Papageigrün.

Pistacinus; **Pistacyjowy**, (zielony z żółtym i nieco brunatnego, jak u pistacyj,
pistacytu i chryzolitu); Pistazgrün.

Atrovirens, serpentinus; **Czarniawozielony**, serpentynowy, ciemnozielony Tyz.;
Schwärzlichgrün, Serpentinegrün; Vert noirâtre. Vert obscur.

Olivaceus; **Oliwkowy**; Olivengrün; Vert olive.

Gramineus; **Trawiasty**; Grassgrün.

Viridis; **Zielony**; Vert; Blattgrün. a) *dilute viridis*, blado zielony jak liście
wiosenne b) *saturate viridis*, zielony jak liście letnie.

Virescens; **Zielonawy**; Grünlich.

Metallice-viridis; **Zielonometaliczny**; Metallischgrün; Vert metallique.

Cupreo-viridis (metallicus); **Zielonomiedzisty**; Kupfergrün; Vert cuivreux.

6. *Flavus*; Żółty; Gelb; Jaune.

Pallidus, pallens, pallescens; **Żółtawobiały** (blady); Blass, Blassgelb, bleich-
fahlgelb; Blanc jaunâtre, pâle jaunâtre.

Pallide lutescens; **blado gliniastożółty**, białawożółty; bleich lehmgeblich,
weissgelblich; *pallide flavus*, **bladożółty**, blassgelb; jaune pâle.

Flavovirens; **Czyżowy** (zielonawożółty); Zeissiggrün.

Viridi-flavus; **Zielonożółty**; Grüngelb.

Lividus; **Bladożółty**; Blassgelb, blassbräunlichgelb, blassbraun; Pâle, plombé, légèrement noirâtre.

Stramineus, helvolus; **Słomiasty, paliowy**; Strohgelb; Jaune paille.

Arenaceus, arenarius; **Piaskowy**; Sandgelb (bledszy od izabellowego).

Isabellinus; **Izabellowy**, bułany (bladożółty z bardzo małą przymieszką brunatnoczerwonego); Isabellgelb; Chamois.

Flavus, citrinus, gilvus, xanthos; **Żółty, żółtocytrynowy** (cytrynowy jest nieco jaśniejszy); Gelb, Citronengelb, Hellgelb; Jaune citron clair.

Sulphureus; **Siarczysty**, Schwefelgelb; Jaune soufre.

Helvus, mellinus; **Bladoskórzasty, Miodowożółty**; Blassledergelb; Honiggelb.

Ranunculaceus; **jaskrowy**.

Luteus; **Gliniastożółty**; Lehmgelb, unrein gelb.

Lutescens; **Jasnogliniastożółty**; Lehmgelblich, Trübgelblich.

Luridus; **Brudnożółty**, zamszowy T y z.; Schmutziggelb; Jaunâtre pâle.

Ochraceus, ochreus, silaceus; **Ochrowy**, glinkowy T y z.; Ochergelb; Jaune d'ocre, Ochrace.

Ochroleucus, dilute ochraceus, luteolus; **Białwoochrowy**, bladoochrowy; Weisslichochergelb.

Fulvaster; **Spłowiasty, poźółkły** (T y z.)

Cereus; **Woskowy**; Wachsgelb.

Succineus; **Bursztynowy**; Bernsteinfarbig.

Luteo-testaceus; **Brunatnawożółty, ciemnogliniastożółty**; Bräunlichgelb, Dunkellehmgelb. (L o e w.)

Rufo-luteus; **Czerwonożółty**; Rothgelb.

Testaceus; **Orzechowy** (żółtoceglasty jak naczynia ze świeżo wypalanej gliny, albo jak orzechy laskowe), Gelbbräunlich (L o e w) Schalgelb, Gelbziegelroth (Ziegelroth, Ziegelbraun M e i g e n); Jaune rouge brique, Testacé.

Rufo-testaceus; **Czerwonobrunatnawy, brunatnawoczerwony**; Bräunlichroth. (L o e w.)

Aurantiacus, aurantius; **Pomarańczowy**; Orangegelb, Pomeranzengelb; Jaune orangé; orangé.

Croceus; **Szafranowy**; Saffrangelb; Jaune brillant de safran.

Vitellinus; **Żółtkowy**; Eigelb; Jaune un peu rougeâtre (jaune d'oeuf).

Chalceus; **Żółty brązowy**; Jaune bronzé.

Aurichalceus, orichalceus; **Mosiężnożółty**; Messinggelb; Jaune d'or bronzé (laiton).

Auratus, aureus, inauratus, chrysos; **Żłocisty**; Goldgelb; Jaune d'or métallique.

7. *Ruber*; Czerwony; Roth; Rouge.

Flammeus, flammatus, auroreus; **Zorzowy**, jutrzeńkowy T y z. (jasny blado czerwony). Morgenroth.

Ignitus, igneus, saturate flammeus, Fulgidus; **Ognisty**, płomienisty T y z. Feuerroth; Rouge feu métallique.

Hyacinthinus; **Hyacyntowy** (ciemnoczerwony z żółtawobrunatnym); Hyacinthroth,

- Cinnabarinus, cinnaberinus*; **Cynobrowy**; Rouge ver millon.
Corallinus; **Koralowy**; Korallenfarbig.
- Minutus*; **Minijowy**; Mennigroth (cynobrowy z pomarańczowym); Rouge de minium, Rouge orangé.
- Ruber, Erythraeus*; **Czerwony**, żarzysty T y z. Roth. (czerwo-
 ność mocno wypalonych cegieł), B u r m e i s t e r; Rouge; (zalicza-
 ny przez niektórych do kolorów karminowych).
- Rubellus*; **Czerwonawy**; Röthlich; Rougeâtre.
- Rubens*; **Czerwieniejący**.
- Lateritius*; **Ceglasty**; Ziegelroth. (Żółtawoczerwony kolor cegieł słabiej wy-
 palonych. B u r m.)
- Carneus*; **Cielisty**; Fleischroth.
- Roseus*; **Różowy**; Rosenroth; Rose.
- Incarneatus*; **Szkarłatny**, (Rumięncowy, rumianny T y z.); Scharlachroth,
 Kirschroth; Écarlate, (jaskrawy jasnocynobrowokarminowy, przypominający kolor
 jasnoponsowy. Dwujodek rtęci (Hydrargyrum bijodatum) zwany przez Anglików
 „Scarlet“ jest koloru szkarłatnego; toż samo kwiaty odmiany pelargonij „Scarlet“
 zwanych.
- Carminatus, carmineus*; („Ruber“ „Erythraeus“); **Karminowy**; Karminroth;
 Rouge carmin.
- Coccineus*; **Koszenillowy**; (Według T y z e n h a u s a: **Ponsowy**, — jak kwiat
 maku polnego); Cochenillroth; (piękny ciemnoczerwony z troszką niebieskawego
 jak farby koszenillowej).
- Chermesinus, amaranthinus*; **Karmazynowy, amarantowy**; Carmesinroth
 Chermesinroth; Rouge cramoisi (piękny ciemnokarminowy wpadający w bu-
 rakowy).
- Sanguineus, sanguinosus, sanguinolentus*; **Krwisty**, kolor świeżej krwi arte-
 ryjalnej; Bluthroth; Rouge sang. (Ciemnoczerwony wpadający trochę w niebies-
 kawy lub żółty, w niebieskawy B u r m, w czarniawy K i r b y).
- Purpureus, purpuriceus, purpurascens*; **Purpurowy**; Purpurroth, Purpurfar-
 ben; Rouge pourpre, Pourpre. (Karminowy z trochę cynobrowego i małą ilością
 fioletowego). Według H o r a c e g o i W i r g i l i j u s z a, purpura jestto kolor
 szkarłatny przechodzący w ciemnofioletowy. Według K i r b y: równe części
 czerwonego i fioletowego. Według B u r m e i s t r a: jasnoczerwony z fioleto-
 wym połyskiem.
- Puniceus, saturate purpureus*; **Ciemnopurpurowy**; Dunkles Purpurroth, Co-
 lombienroth.
- Persicinus*; **Brzoskwiniowy**, (kolor kwiatu); Dunkelroth, Pürsichblüthroth.
- Betaceus*; **Burakowy**, buraczkowy; Rübenroth.
- Rufus*; **Rudy**, Brunatnoczerwony; Braunroth, Roth L o e w, rothgelb,
 gelbroth M e i g., L o e w; Rouge roux, rousse.
- Rutilus*; **Jaskraworudy** (ognisto rudy); Hellbraunroth; Roux ardent.
- Rubiginosus, rubiginatus*; **Rdzawoczerwony**; Bräunlich rostroth.
- Vulpinus*; **Lisi**; Fuchsroth.
- Luteo-rufus*; **Żółtoczerwony**; Gelbroth.
- Cupreus*; **Miedzisty**; Kupferfarbig; Rouge de cuivre.

Kolory ponsowe.
 Rouge ponceau.
 Jeżeli są świetne
 lub jaskrawe.

8. *Fuscus; Brunatny; Braun; Brune.*

Ferrugineus, rubiginosus, rubiginatus; Rdzawy; Rostbraun, Bräunlichroth, Bräunlich rosth, Rothbraun L o e w. Rouge de rouille, brun ferrugineux, ferrugineux. (czerwonawobrunatny).

Rubidus; Czerwonobrunatny; Rothbraun; Brune rouge.

Brunneus; Brunatnawy; Bräunlich, röthlichbraun, reinbraun K i r b y; Brun, Brun rougeâtre.

Vinaceus, Vinosus; Winny (czerwonobrunatny z odcieniem fioletowym); Bordeaux.

Caryophylleus, caryophyllinus; Goździkowy; Nelkenbraun.

Tabacinus; Tabaczkowy; Tabakbraun.

Cinnamomeus; Cynamonowy; Zimmtbraun; Brun canelle.

Cacaoticus, ciocolatinus; Czekoladowy; Chocladenfarbig.

Coffeinus; Kawowy; Kafeebraun.

Crineus, crinosus; Szatynowy; Haarbraun; Chatâin. (ciemnobrunatny z domieszką nieco żółtawego i szarego).

Castaneus, spadiceus; Kasztanowaty, Cisawy; Castanienbraun, Marron (jasnoczerwonobrunatny z przewagą żółtego).

Badius, saturate castaneus; Gniady; Dunkelcastanienbraun, Castanienbraun L o e w.; Rouge brun, bai (ciemnokasztanowaty z przewagą czerwonego).

Fulvus, russus, russeus, russatus; Płowy; Gelbbraun, Braungelb; Fauve (żółtobrunatnawy).

Alutaceus; Kolor skóry; Lederbraun; Brun comme le cuir.

Ligneus; Bładożółtawobrunatny (jak drzewo bitumiczne); Holzbraun.

Umbrinus; Umbrowy, cienisty; Umberbraun (czarnobrunatny z małą domieszką żółtego).

Fuscus, fuscescens; Brunatny; Ciemnobrunatny, Śniady; Braun, Mattbraun; Brun noirâtre, Noir brun. (mieszanka umbrowego z trochę czerwonego).

Nigro-fuscus; Czarnobrunatny; Schwarzbraun; Noir brun.

Hepaticolor, hepaticus; Wątrobiasty; Leberbraun (ciemnobrunatny z nalo-tem zielonoszarym).

Fuliginosus, fuliginus, fumigatus; Sadzowaty; Russbraun, Russchwarz; Noir de suie.

Powyższe kolory mogą mieć różne natężenie co do mocy i rozmaicie mogą być z sobą połączone; w takich razach dokładniej je oznaczamy przez stopniowanie lub dodanie przed kolorem przyimka *sub* albo przysłówków:

dilute, blado, jasno, licht, hell, pâle. n. p. dilute viridis, jasno z., dilute flavus, jasnożółty, Hellgelb.

pallide, blado, blass, pâle n. p. pallide lutescens, bladożółtawy, Blassgelblich.

laete, żywo, jaskrawo, czysto, lebhaft, hell, clair, ardent, n. p. laete viridis, jasno lub żywozielony.

saturate, **ciemno** lub **mocno**, tief, dunkel; foncé, sombre. obscur. n. p. *saturate hepaticolor*, jasno wątrobowy, tiefleberbraun.

sordide, **brudno**, schmutzig, sordide; sale; n. p. *sordide albus*, **brudnobiały**, Blanc sale; *sordide lateritius*, **brudnoceglasty**,

pure, **czysto**, pur. n. p. *pure albus* (lub *niveus albo candidus*).

obsolete; *exsolete*; **spłowiało**, wypłowiało, zblakło, spelzło; verblackt, terne. n. p. *sordide luteus*, spłowiało żółty.

sub, *obscure*; **nieco**, **trochę**, **prawie**, **nieznacznie**, **niewyraźnie**, **mało**; fast, etwas, beinahe, wenig, undeutlich; peu. n. p. *subviridescens* **nieco zielonawy**; peu verdâtre; *subfuscus*, **brunatnawy**, bräunlich, *dilutissime subfuscus*, **bardzo słabo brunatnawy**, sehr verdünnt bräunlich, sehr schwach gebräunt; *sublateritius*, **prawie ceglasty**, fast ziegelroth.

obscurae aeneus v. *subaeneus*, **niewyraźnie** lub **nieznacznie spizowy**, undeutlich erzfarben.

albidus, **białawy**, weisslich, blanchâtre; *flavidus*, *flavescens*, **żółtawy**; *cinerascens* **popielatawy**; *fuscescens*, **brunatnawy**; *viridescens*, *virescens*, *virens* **zielonawy**, **zielonkowaty**; *nigricans*, *nigrescens*, **czarniawy** i t. p. *aterrimus*, **bardzo** lub **mocnoczarny**, tiefschwarz; *viridissimus* (**bardzo**, **mocno**, **żywo**, **świetnie** lub **rażąco zielony**) *albidior*; *distinctior* i t. p. **nieco** lub **dosyć białawy**; **dosyć wyraźny** i t. p.

Złożone kolory n. p. *fusco-niger*, **czarnobrunatny**, braunschwarz;

rufescente-fulvus, **rudawopłowy**, rötlichgelbbraun, fauve roussâtre; *rubescente-fulvus* **czerwonawopłowy**, fauve rougeâtre;

nigrescente-viridis, **czarniawozielony**, schwärzlich grün, vert noirâtre.

Brunescente-testaceus, **brunatnawoorzechowy**, bräunlich schalgelb, testacé-brunâtre; *cinerascende-fuscus*, **popielatawobrunatny**, aschgräulichbraun, brun grisâtre; *rufescente-cinereus*, **rudawoszary**, braunrötlichgrau, gris roussâtre; *flavo-fulvus*, **żółtopłowy**, gelblich braungelb, jaune fauve; *fusco-flavus*, **brunatnożółty**, braungelb, jaune brun; jaune brunâtre; *fulvo-ruber*, **płatoczerwony**, gelbbräunlich-roth, fauve rouge; *albido-fulvus*, **białawopłowy**, weisslichgelbbraun, fauve blanchâtre; *rubescende-viridis*, **czerwonawozielony**, rötlichgrün, vert rougeâtre; *rubro-violaceus*, **czerwonofioletowy**, rouge violet; *nigrescente-purpureus*, **czarniawopurpurowy**, pourpre noirâtre; *purpureo-niger*, **purpurowoczarny**, noir pourpré; i t. p. i t. p.

Dla oznaczenia barw mieniających się lub odznaczających się pewnym połyskiem albo blaskiem, określamy je bliżej przez dodanie:

Micans; **mieniający**, schimmernd; à reflets.

Iridescentis, *iridicolor*, *iricolor*; **tęczowy**, schillernd; irisée (jak skrzydła much pszczół).

Opalisans, *opalinus*; **opalizujący**, opalisirend.

Nitidus, *nitens*, *politus*, *fulgidus*; **połyskujący**, **lśniący**, luisant (nie metaliczny) Glänzend.

Splendens, **błyszczący**. Strahlend; metallglänzend. Brillant (metalicznie połyskujący).

Tramosericeus. **Atlasowy**. Atlasglänzend.

Sericeus. **Jedwabisty**. Seidenglänzend.

- Opacus*. **Matowy**; bez blasku, (nieprzezroczysty). Glanzlos, Matt, Duster. Mat.
Obscurus. **Ciemny**; Dunkel; Obscur.
- Hyalinus*. **Przezroczysty** (może być zabarwionym). Durchsichtig.
- Vitrinus*. **Szklisty** (przezroczysty niezabarwiony). Glassartig.
- Vitreus*. **Szklistoprzeświecający**. Glassartig durchscheinend.
- Pellucidus, diaphanus*. **Przeświecający**. Durchscheinend.
- Submetallicus*, **prawie, nawpół metaliczny**. Halbmetallisch, Metallähnlich.
- Metallicus*. **Metaliczny, z blaskiem metalicznym**. Metallisch. Metallglänzend.
- np. *fulvus, albido-micans*; **płowy z białawym połyskiem**, Gelbraun mit weisslichem Schimmer, fauve, à reflets blancs; *niger, nitidus, viride micans*; **czarny, połyskujący (lub czarnośniący) z zielonym połyskiem**, noir luisant à reflets verts, *aurato-micans*, **złocisto połyskujący**, à reflets dorés.
- Atrovelutinus purpureo micans*, **Aksamitnoczarny z połyskiem purpurowym**, Noir velouté. à reflets pourpres, *aurato-cupreus viride micans*, **złocisto-miedzisty z zielonym połyskiem**, cuivreux doré, à reflets verts.
- Cupreo-iridis*, **miedzistozielony**, Vert cuivreux.
- Viridi-aureus*. **Złocistozielony**. Goldgrün.
- Albus, nigro micans*, **biały z czarniawym połyskiem**, blanche à reflets noirs; *violaceus, viride micans*, **fioletowy z połyskiem zielonym**, violet, à reflets verts; *violaceo-micans*, **z fioletowym połyskiem**, à reflets violets; *saturate viridis coeruleso micans*, **vert foncé, à reflets bleus**. *Niger, opacus*. **Czarny matowy**. Mattschwarz, Noir pur mat; *Niger, modice nitens*, **czarny, nieco połyskujący**, Schwarz, mässig glänzend; *Aeneo viridis*, **metalicznie zielony**, vert metallique; *obscure aeneo-iridis*, **ciemnozielony metaliczny**.
- Violaceus metallicus*, **metalicznie fioletowy**, violet metallique.
- Violaceus splendens*, **błyszcząco fioletowy**. Violet brillant.
- Unicolor*, **jednobarwny**. einfarbig.
- Concolor*, **równobarwny**, gleichfarbig, np. *palpis pedibusque totis concoloribus*.
- Versicolor*, **różnobarwny**, verschiedenfarbig. (gdy pewna część zabarwiona różnemi kolorami niewyraźnie odgraniczonemi).
- Discolor*, **niejednobarwny**, ungleichfarbig, np. *pedes discolores*, gdy np. przednia para nóg zabarwiona czerwono, tylna czarno.
- Varius*. **Pstry**.
- Fundus*. **Tło**. Grund, Grundfarbe.

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa.

„Inwentarza Biblioteki”.

Nr 5954

